

Sygn. akt VIRCa 189/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Biernat-Kalinowska (spr.)

Sędziowie: SO Elżbieta Schubert

SR del do SO Natalia Rzewuska

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Grandys

po rozpoznaniu w dniu 02 października 2013 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. B. (1)

przeciwko A. B.

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji powódki J. B. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku

z dnia 24 maja 2013 roku

sygn. akt III RC 380/11

uchyla zaskarżone orzeczenie i znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością tj. od dnia 23 sierpnia 2011 roku, przekazując sprawę Sądowi Rejonowemu w Giżycku do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI RCa 189/13

UZASADNIENIE

J. B. (1) wystąpiła za pośrednictwem kuratora B. W. (1) z powództwem przeciwko A. B. o obniżenie alimentów zasądzonych wyrokiem Sadu Rejonowego w Giżycku z dnia 24 czerwca 2010 r. w sprawie III RC 178/10 z kwoty po 500 zł miesięcznie, do wysokości po 30 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu swojego powództwa wskazała, że nie jest w stanie uiszczać alimentów w ustalonej wysokości, gdyż w znaczny sposób przekraczają one wysokość przyznanego jej stałego zasiłku, który wynosi 324 zł miesięcznie i nie pokrywa nawet kosztów jej utrzymania w (...) Publicznym Zespole Zakładów (...) w O., gdzie obecnie przebywa. Wspólnym majątkiem dorobkowym dysponuje jej były mąż, a ona nie osiąga z tego tytułu żadnych korzyści i nie posiada żadnych dodatkowych dochodów poza wspomnianym zasiłkiem stałym, co powoduje stałe jej dalsze zadłużenie alimentacyjne. Podnosiła, że oczywistym jest, że pozwana – córka A. B. w chwili obecnej nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie, jednakże z uwagi na przedstawioną wyżej argumentację, nie jest ona w stanie partycypować w jej kosztach utrzymania w dotychczasowym zakresie. W tej sytuacji, w jej ocenie – powództwo o obniżenie alimentów na rzecz córki powinno być uwzględnione.

Pozwana A. B. wniosła o oddalenie powództwa

Uzasadniając swoje stanowisko podała, że od ostatniej sprawy alimentacyjnej nie uległy obniżeniu jej potrzeby, a wprost przeciwnie potrzeby te znacznie wzrosły wraz z jej wiekiem. Podnosiła, że w dalszym ciągu kontynuuje edukację w III klasie Technikum w Zespole Szkół Zawodowych w G., w związku z czym w jej ocenie powódka winna na niąłożyć alimenty w dotychczasowej wysokości, gdyż ojciec, który wspólnie zamieszkuje również wspiera ją finansowo w miarę możliwości.

Sąd Rejonowy w Giżycku wyrokiem z dnia 24 maja 2013 r. obniżył alimenty od powódki J. B. (1) na rzecz A. B. ustalone wyrokiem tego Sądu z dnia 17 czerwca 2009 r. w sprawie III RC 204/09 z kwoty po 500 złotych miesięcznie do kwoty po 300 złotych miesięcznie, pozostawiając dotychczasowy termin i warunki płatności – poczynając od daty uprawomocnienia się orzeczenia; w pozostałej części powództwo oddalił; zwolnił pozwaną od ponoszenia kosztów postępowania w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Giżycku z dnia 17 czerwca 2009 r. w sprawie III RC 204/09 J. B. (1) została zobowiązana dołożenia na rzecz swojej córki A. B. alimentów wysokości po 500 zł. Obecnie A. B. jest pełnoletnia, ale nie zakończyła jeszcze edukacji. Jest uczennicą III klasy Technikum w Zespole Szkół Zawodowych w G. w zawodzie technik żywienia i gospodarstwa domowego. Zamieszkuje wraz z ojcem w domu rodzinnym. Razem zamieszkuje dorosła siostra, która samotnie wychowuje dziecko. Pozwana A. B. wychowuje kilkumiesięczne dziecko. Razem z nią mieszka też ojciec dziecka, z którym pozostaje w nieformalnym związku. Jej partner pracuje dorywczo i łoży na utrzymanie dziecka. A. B. utrzymuje się z alimentów od matki i doraźnie otrzymuje też wsparcie finansowe od swego ojca, który zamieszkuje

w tym samym domu.

w oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd zważył, że powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie. Od czasu ostatniej sprawy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego stron, w międzyczasie zaistniała zmiana stosunków polegająca nie na zmniejszeniu możliwości zarobkowych i majątkowych powódki J. B. (1), a na zwiększeniu jej możliwości majątkowych. Mianowicie na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 13 lutego 2013 r. w sprawie I Ns 542/11 z jej wniosku, a dotyczącej podziału majątku zostały przyznane jej dwie niezabudowane działki położone w B.. Ta okoliczność wskazuje, że nastąpiła zmiana stosunków w myśl art.138 k.r.o. po stronie powódki J. B. (1), ale wskazująca na wzrost jej możliwości majątkowych a nie na ich obniżenie. Jednakże z uwagi na fakt, że pozwana A. B. jest osobą pełnoletnią, ale w dalszym ciągu kontynuuje naukę w szkole dziennej a nie posiada własnych środków finansowych na utrzymanie co powoduje, że jej rodzice w myśl art.133 § 1 k.r.o. w dalszym ciągu są zobowiązani do ponoszenia kosztów jej utrzymania w częściach określonych przepisem art.129 k.r.o. Matka uprawnionej była zobowiązana wyrokiem sądowym do ponoszenia kosztów jej utrzymania, natomiast jej ojciec, z którym zamieszkiwała jako małoletnia wykonywał swój obowiązek w znacznej mierze poprzez osobiste starania. Aktualnie A. jest osobą pełnoletnią, a zatem oboje rodzice winni łożyć na jej utrzymanie w związku z kontynuowaniem przez nią nauki. W tej sytuacji Sąd przyjął, że kwota 600 zł miesięcznie winna zaspokoić jej usprawiedliwione potrzeby, dlatego też obniżył alimenty od jej matki do kwoty po 300 zł miesięcznie i uznał, że pozostałą kwotę w wysokości co najmniej po 300 zł miesięcznie powinna uzyskać od ojca występując o ustalenie od niego alimentów w tej wysokości.

Apelację od powyższego wyroku złożyła strona powodowa. B. W. (2) działający w imieniu powódki zaskarżył wyrok w części oddalającej powództwo. Wniósł o zmianę orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa w całości i orzeczenie o kosztach postępowania za obie instancje według norm przepisanych.

Wyrokowi zarzucił: naruszenie przepisów postępowania, a w szczególności art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku podstawy prawnej i niewskazaniu przepisów prawa, na których Sąd oparł orzeczenie; naruszenie przepisu art. 133 § 3 k.r.o. polegające na ustaleniu, że sytuacja materialna powódki uzasadnia oddalenie powództwa jedynie w części, podczas gdy w ocenie kuratora powódki obecna sytuacja pozwanej uzasadnia stwierdzenie, że nie

dokłada ona należytych starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się, zaś powódka znajduje się w takiej sytuacji życiowej, że nie jest w stanie alimentować córki.

W uzasadnieniu wskazano, że Sąd Rejonowy wskazując na podstawy faktyczne rozstrzygnięcia podniósł, że pozwana nie jest jeszcze osobą samodzielną i pobiera naukę. Z nieznanych powodce przyczyn, w swoich ustaleniach faktycznych Sąd pominął fakt, że pozwana korzystała nieodpłatnie z nieruchomości, która była w połowie własnością powódki czerpiąc z tego korzyści, jak choćby uniknięcie kosztów wynajmu mieszkania i czerpanie pożytków z przydomowego ogrodu. Nadto Sąd ten nie wziął pod uwagę, że pozwana pozostaje w nieformalnym związku i z tego związku posiada dziecko. Świadczy to o dużej samodzielności pozwanej. Powódka znalazła się w takiej sytuacji, gdzie koszty jej utrzymania przekraczają znacząco kwotę otrzymywanego przez nią zasiłku stałego, który nie pokrywa nawet kosztów utrzymania powódki. Jest ona obecnie osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, nie posiadającą prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wymaga dożywotniego leczenia, bowiem schorzenie, na które cierpi jest nieuleczalne. Obecnie pozwana nie chce przyjąć matki do domu i sprawować nad nią opieki. Nie chce też rozmawiać z kuratorem powódki na temat opieki nad matką. W żaden sposób nie wspiera matki.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok podlega uchyleniu.

Nie przesądzając trafności wydanego przez Sąd Rejonowy wyroku i zasadności apelacji podnieść należy, iż zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c. Sąd II instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji, w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Przyczyny nieważności postępowania wyliczone są enumeratywnie w przepisie art. 379 k.p.c. Punkt 2 tego przepisu mówi o sytuacji, w której pełnomocnik strony nie jest należycie umocowany.

W przedmiotowej sprawie powódka J. B. (2) była reprezentowana przez swojego brata B. W. (1). Przy czym brat powódki nie występował jako jej pełnomocnik procesowy, a jako kurator ustanowiony dla osoby niepełnosprawnej na podstawie art. 183 § 1 k.r.o.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego kurator osoby niepełnosprawnej nie jest jej przedstawicielem ustawowym, ponieważ zachowuje ona pełną zdolność do czynności prawnych. W tej sytuacji kurator jedynie pomaga tej osobie w zakresie wskazanym w postanowieniu sądu opiekuńczego. Pomoc ta dotyczy zarówno osoby, jak i majątku. (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 maja 1995 r., sygn. akt III CRN 22/95, OSNC 1995, nr 9, poz. 134). Kurator nie jest uprawniony do reprezentowania osoby, dla której został ustanowiony, w postępowaniu sądowym.

Zauważyć należy, iż B. W. (1) mógłby, na podstawie art. 87 § 1 k.p.c., występować w imieniu powódki jako jej pełnomocnik procesowy gdyż jest bratem J. B. (1), jednak powódka nie udzieliła mu wymaganego pełnomocnictwa procesowego.

Z uwagi na powyższe uznać należało, że pełnomocnik powódki nie był należycie umocowany. Tak więc postępowanie przed Sądem I instancji, na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c., uznać należało za nieważne.

Zgodnie z przepisem art. 386 § 2 k.p.c. w razie stwierdzenia nieważności postępowania Sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, stąd należało orzec jak w sentencji wyroku.